

KRİTİK MADENLERİN COVID-19 SONRASINDA KÜRESEL TEDARİK ZİNCİRİ *

Yakıt dışı kritik madenlerin hayati önemi COVID-19 sürecinde çok daha aşikâr bir şekilde ortaya çıktı. Özellikle arz yönlü risklerin COVID-19 süreciyle artması ithalatçı ülkeleri ciddi manada endişeye sevk etti. Bu madenlerin, çeşitli imalat sektörlerinde kullanılması ve bu sektörlerin o ülkelerin GSYİH'lalarındaki önemi dolayısıyla o ekonomileri ciddi zarara uğrattı.

Herhangi bir madenin az miktarda kullanılıyor olması dahi, yüksek katma değerli imalat sektöründe ciddi tedarik ve üretim sorunlarını ortaya çıkardı. Uluslararası Enerji Ajansı yaptığı son çalışmada 2030'a kadar en kritik hale gelecek 13 madeni tanımladı. IEA, Çin'in dünyadaki nadir toprak elementleri (REE)'nin %63'ünü ürettiğini belirtti. Örneğin, molibdenin %45'ini Çin tek başına üretiyor. 13 kritik madenden bir diğeri olan kobaltın %70'inden fazlası ise Kongo'da çıkarılıyor. Avustralya, dünyadaki lityumun %55'ini üretiyor. Güney Afrika, dünyadaki platin üretiminin %72'sini gerçekleştiriyor. IEA Raporu, temiz enerjinin ve kritik madenlerin kesintisiz kullanılabilirliğinin dünya ekonomisinin dönüşümü için hayati olduğunu vurguluyor.